

Beter voor Natuur & Boer

Certificeringsvoorwaarden

Versie 2.0 - 04 september 2024

Inhoudsopgave

Contactgegevens van Stichting Beter voor Natuur & Boer	3
DEEL 1 – Introductie Beter voor Natuur & Boer certificatieschema.....	4
1.1 De geschiedenis van Stichting Beter voor Natuur & Boer	5
1.2 Partners in een gesloten ketensysteem	5
1.3 Specifieke certificatieschema's per productcategorie en per activiteit	6
1.4 Een duurzaamheidspremie voor boeren en telers	7
1.5 Kwaliteitsmanagement binnen Stichting Beter voor Natuur & Boer	8
DEEL 2 – Auditprotocol	10
2.1 Doel en inhoud van het auditprotocol	10
2.2 Starten met het certificeren van een productcategorie tegen de certificatiecriteria van Beter voor Natuur & Boer	10
2.3 Het auditproces	11
2.4 Start en controle op de uitbetaling van de Beter voor Natuur & Boer duurzaamheidspremie	15
2.5 Governance, doorontwikkeling van schema's en premies	18
2.6 Klachten- en beroepsprocedure	21
2.7 Eigendom en gebruik van het Beter voor Natuur & Boer logo	23
DEEL 3 – Certificatieschema's per productcategorie en activiteit	28
DEEL 4 – Definitielijst	29
DEEL 5 – Annex	33
Annex 1. Premie per eenheid product AGF	33

Contactgegevens van Stichting Beter voor Natuur & Boer

Stichting Beter voor Natuur & Boer
Asch van Wijckstraat 55
3811 LP Amersfoort
secretariaat@betervoornatuurenboer.nl

DEEL 1 – Introductie Beter voor Natuur & Boer certificatieschema

De certificatievoorwaarden van het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema zijn opgezet om inkopende partijen zoals retailers en merkproducenten in staat te stellen samen met hun ketenpartner, boeren, telers en verwerkers te werken aan de verduurzaming van de voedselproductie. Het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema is opgezet als een gesloten keten schema waarbij de organisaties in de keten voor een minimale periode van 3 jaar samen gaan werken aan verdere verduurzaming. Een inkopende partij selecteert een keten en een ketenpartner die de contractuele afspraken met de boeren en/of telers heeft. Het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema heeft voor iedere activiteit in de keten certificatiecriteria geformuleerd, inclusief certificatiecriteria voor de inkopende partij en ketenpartners, die moet aantonen dat ze voldoen aan de, in het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema, opgestelde eisen.

Aangesloten boeren en telers ontvangen een Beter voor Natuur & Boer duurzaamheidspremie als ze voldoen aan de vereisten uit het certificatieschema van Beter voor Natuur & Boer. Deze premie stelt de boeren en telers in staat om de kosten van de extra investeringen voor de stappen om verder te verduurzamen op te vangen. Het gaat om inspanningen op het gebied van natuur, biodiversiteit, klimaat, milieu en dierenwelzijn die bedoeld zijn om de voedselproductiesystemen toekomstbestendiger te maken. De boeren en telers staan centraal in het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema. Ze ontvangen een duurzaamheidspremie boven op de marktprijs voor een minimale periode van 3 jaar. Op deze manier ondersteunen alle deelnemers in de gesloten keten van het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema de verduurzaming van de voedselproductie.

Een audit tegen het certificatieschema van Beter voor Natuur & Boer wordt uitgevoerd door een certificatie instelling die aan gestelde eisen voldoet en geaccepteerd is door de stichting Beter voor Natuur & Boer. Een audit kan gecombineerd worden met het auditeren van bestaande certificatieschema's in een bepaalde productcategorie, zodat een audit zoveel mogelijk samenvalt met bestaande certificeringsaudits. Op dit moment zijn er certificatieschema's opgesteld voor vijf productcategorieën: Aardappelen, groente en fruit (AGF), ei, kip, varken en zuivel. Voor iedere productcategorie is een lijst opgesteld met vermelding van bestaande productcategorie specifieke certificatieschema's waar een audit tegen het certificatieschema van de stichting Beter voor Natuur & Boer mee gecombineerd kan worden.

1.1 De geschiedenis van Stichting Beter voor Natuur & Boer

Het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema is in 2017 ontwikkeld als privaat bedrijfsprogramma voor Albert Heijn in samenwerking met een aantal van haar strategische partners en met boeren en telers. Samen met deze partijen heeft de supermarkt gewerkt aan het verbeteren van dierenwelzijn, natuur en het verdienvermogen van de boer. Het Beter voor Natuur & Boer bedrijfsprogramma is beschikbaar voor AGF, ei, kip, varken en zuivel. Er wordt met ruim 1.200 boeren en telers samengewerkt.

In maart 2023 heeft Albert Heijn aangegeven Beter voor Natuur & Boer open te stellen voor andere partijen door de programma's van een privaat bedrijfslogo naar een breed toegankelijk onafhankelijk keurmerk te veranderen. Het streven is een breed toegankelijk Topkeurmerk van Milieu Centraal te worden. Door het onderbrengen van de programma's in een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk wil de supermarkt bijdragen aan het verder verduurzamen van voedselketens.

1.2 Partners in een gesloten ketensysteem

Verduurzaming van een productcategorie kost tijd en geld. Door voor een langere periode samen te werken in een gesloten keten kunnen er verdere verduurzamingsstappen gezet worden en kunnen boeren en telers financieel ondersteund worden door middel van een duurzaamheidspremie. In de certificeringsvoorwaarden van het Beter voor Natuur & Boer schema draait het om de samenwerking van de verschillende partijen in een keten waar ieder verantwoordelijk is voor een activiteit in een gesloten keten. Voor iedere activiteit is een eigen certificeringsschema ontwikkeld. Sommige partijen hebben meerdere activiteiten, welke in dat geval voor iedere afzonderlijke activiteit gecertificeerd moeten worden. Er zijn vier activiteiten benoemd:

Inkopende partij:

Organisatie die de producten met het Beter voor Natuur & Boer keurmerk op de (consumenten-)markt zet;

Verwerker:

Organisatie die de producten die geproduceerd zijn door boeren en/of telers met een Beter voor Natuur & Boer certificaat verwerkt of verpakt tot eindproduct met het Beter voor Natuur & Boer keurmerk;

Ketenpartner:

Organisatie die de contractuele afspraken maakt met boeren en telers;

Boeren en telers:

Organisatie die de agrarische producten produceert.

In de certificatieschema's wordt door middel van de iconen aangegeven op welke activiteit de certificatiecriteria van toepassing zijn.

1.3 Specifieke certificatieschema's per productcategorie en per activiteit

Verduurzamingseisen in het certificatieschema van de stichting Beter voor Boer & Natuur zijn specifiek gemaakt per productcategorie en per activiteit. Op dit moment zijn er certificatieschema's ontwikkeld voor de volgende productcategorieën:

- Aardappelen, groente en fruit (AGF)
- Ei
- Kip
- Varken
- Zuivel

De certificatieschema's AGF en zuivel bevatten bijlages: deze dienen ter ondersteuning en verduidelijking van de criteria in het schema.

Daarnaast is er voor ei, kip, varken en zuivel een doorontwikkelagenda beschikbaar. Hierin staan de criteria omschreven waar met de relevante stakeholders afstemming over plaatsvindt als mogelijke volgende criteria voor de certificatieschema's. Binnen de productcategorie AGF onderkennen we verschillende teeltmethodes in het Beter voor Boer & Natuur certificatieschema voor AGF.

Aan de doorontwikkeling van het bedrijfsprogramma Beter voor Varken, Natuur & Boer naar een open standaard wordt gewerkt. Deze doorontwikkeling vindt plaats binnen de stichting Beter voor Natuur & Boer. De stichting zal deze open standaard voor Varken ook gaan beheren.

Non-covered

Vegetables / Volle grond

Non-covered

Fruits / Fruitteelt

Covered

Greenhouses / Bedekte teelt

Covered

Cell cultivations / Cellenteelt

Niet alle certificatiecriteria in het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema voor AGF zijn relevant voor iedere teeltmethode. Per criterium is met een icoon aangegeven voor welke teeltmethode het relevant is. Het juiste gebruik van deze iconen zijn terug te vinden in de Styleguide. Ook zijn er specifiek voor Beter voor Natuur & Boer AGF schema een set aan keuzemaatregelen ontwikkeld. De boer of teler kan kiezen of, en welke, keuzemaatregelen ze willen implementeren. Een auditor zal de gekozen keuzemaatregelen op effectieve implementatie controleren en vermelden in het auditrapport.

1.4 Een duurzaamheidspremie voor boeren en telers

Bij het certificatieschema van de stichting Beter voor Natuur & Boer staat het ondersteunen van boeren en telers centraal bij het verduurzamen van hun bedrijven. Het doorvoeren van verdere verduurzamingsmaatregelen zoals in het certificatieschema omschreven, kost tijd en geld en daarvoor ontvangt de boer of de teler een duurzaamheidspremie voor de producten die onder de criteria van het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema geproduceerd worden. Om zeker te zijn dat de boer of teler de duurzaamheidspremie ook daadwerkelijk ontvangt zijn een aantal basisregels opgesteld die gerespecteerd moeten worden door alle deelnemers in een Beter voor Natuur & Boer certificatieschema:

- De inkoopende partij garandeert het betalen van een Beter voor Natuur & Boer duurzaamheidspremie die door de stichting Beter voor Natuur & Boer vastgesteld is per productcategorie, per eenheid product.
- De ketenpartner (indien een andere organisatie dan de inkoopende partij) garandeert dat de duurzaamheidspremie in zijn volledigheid aan de boer of teler wordt uitbetaald.

- De inkoopende partij en de gekozen ketenpartner geven een afname commitment af van minimaal 3 jaar.

Voor het vaststellen van de gemiddelde kostprijs op een gangbaar bedrijf per productcategorie wordt de KWIN¹ gehanteerd als uitgangspunt. De hoogte van de duurzaamheidspremie is per productcategorie bepaald en wordt regelmatig herzien.

Bij bepaling van de duurzaamheidspremie wordt de kostprijsberekening van een gangbaar gemiddeld bedrijf per productcategorie vastgesteld. De bovenwettelijke duurzaamheidseisen worden doorberekend op de kostprijsberekening van het gemiddelde gangbare bedrijf. Deze extra kosten worden vertaald naar een duurzaamheidspremie per eenheid/kg product. Deze duurzaamheidspremie komt boven op de marktprijs van het desbetreffende product. De doorberekening van deze duurzaamheidspremie gebeurt door een onafhankelijke derde partij in opdracht van de stichting Beter voor Natuur & Boer. Na overleg met het expertteam en klankbordgroepen wordt de premie uiteindelijk vastgesteld door het bestuur van de stichting Beter voor Natuur & Boer.

De vastgestelde duurzaamheidspremies per productcategorie zijn als volgt:

	Marktprijs	Premie
AGF	Marktprijs	Zie Annex 1 premie per eenheid product AGF
Ei	NOP notering	BLK1*+BV = 0,34 cent per ei BLK2*+BV = 0,46 cent per ei
Kip	Marktprijs 1* Beter Leven Kip	1 cent per kg levende kip
Varken	Marktprijs 1* Beter Leven Varken	6 cent per kg geslacht gewicht
Zuivel	Marktprijs voor weidemelk	5 cent per kg boerderijmelk

1.5 Kwaliteitsmanagement binnen Stichting Beter voor Natuur & Boer

De werkwijze van de stichting Beter voor Natuur & Boer is gebaseerd op een kwaliteitsmanagementsysteem dat gebaseerd is op de NTA 8813 en op RvA-T033-NL. De stichting is de aanmeldingsprocedure voor lidmaatschap gestart bij de Vereniging van Schemabeheerders. Daarnaast is het proces opgestart voor vermelding van de Beter voor Natuur & Boer certificatieschema's op de BR010 lijst van de RvA waarna de RvA accreditatie kan gaan verlenen.

¹ [Handboek Kwantitatieve Informatie Veehouderij - WUR](#)

Uitgangspunt voor certificatie is dat de certificatie instellingen geaccrediteerd zijn tegen de ISO/IEC 17065. Met de certificatie instellingen wordt schriftelijk vastgelegd dat uitbreiding van hun accreditatie scope naar het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema plaats moet vinden binnen een 18 maanden nadat de Beter voor Natuur & Boer certificatieschema's geregistreerd staat op de BR010 lijst van de RvA. Onderdeel van het kwaliteitsmanagementsysteem van de stichting Beter voor Natuur & Boer zijn de integriteit controles op de werkzaamheden van de certificatie instellingen om de correcte navolging van de criteria, zoals beschreven in de Beter voor Natuur & Boer certificeringsvoorwaarden, te bewaken.

DEEL 2 – Auditprotocol

2.1 Doel en inhoud van het auditprotocol

Dit auditprotocol beschrijft de voorwaarden waaraan bedrijven die in een gesloten keten samenwerken moeten voldoen om gecertificeerd te worden tegen het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema om zo een Beter voor Natuur & Boer product op de markt te kunnen zetten.

Het doel van het auditprotocol is om deelnemers aan het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema inzicht te geven in alle details die relevant zijn voor het certificatie proces.

De contractuele vereisten voor certificatie instellingen en auditoren die de audits in het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema uitvoeren worden na aanmelding van de certificatie instellingen bij de stichting Beter voor Natuur & Boer beschikbaar gesteld in afzonderlijke documenten.

2.2 Starten met het certificeren van een productcategorie tegen de certificatiecriteria van Beter voor Natuur & Boer

Het certificatieschema van de stichting Beter voor Natuur & Boer is gebaseerd op een gesloten keten aanpak. Dit houdt in dat de inkopende partij die producten met een Beter voor logo op de markt wil brengen van een bepaalde productcategorie, een ketenpartner selecteert die de contracten heeft met boeren en of telers. Een inkopende partij kan ook de ketenpartner zijn en heeft dan zelf de contracten met de boeren en telers. De inkopende partij en de ketenpartner (indien een andere organisatie) melden zich samen aan bij de stichting Beter voor Natuur & Boer via de website van de stichting.

Na het formaliseren van de overeenkomst tussen de stichting Beter voor Natuur & Boer en de inkopende partij en hun ketenpartners kan gestart worden met het certificeren van de gesloten keten en het selecteren van de certificatie instelling(en). De inkopende partij en de ketenpartner zijn verantwoordelijk voor het aanmelden en registreren van alle verwerkers en boeren of telers in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer. Iedere organisatie in de gesloten keten krijgt bij registratie een uniek Beter voor Natuur & Boer identificatienummer (ID) toegewezen, dat in de administratie van de inkopende partij en de ketenpartner verwerkt moet worden.

Na aanmelding van alle organisaties en de vermelding van hun activiteiten kan er een certificatie instelling worden gekozen die een overeenkomst heeft met de stichting Beter voor Natuur & Boer. De geselecteerde certificatie instellingen krijgen een signaal dat het auditproces gestart kan worden.

2.3 Het auditproces

Zelfevaluatie voorafgaand aan de initiële audit

Alvorens te worden beoordeeld, moet de organisatie de laatste versie van het relevante Beter voor Natuur & Boer certificatieschema in detail lezen. De certificatieschema's zijn beschikbaar op de website www.betervoornatuurenboer.nl en kunnen worden gedownload.

Voor boeren en telers is een zelf assessment verplicht voorafgaand aan de initiële audit. Een zelf assessment formulier kan op de website www.betervoornatuurenboer.nl worden gedownload.

Selectie van certificatie instellingen — contractuele regelingen

Alle Stichting Beter voor Natuur & Boer-audits worden uitgevoerd door een certificatie instelling die op de acceptatie lijst staat van de stichting Beter voor Natuur & Boer. De organisatie sluit een overeenkomst met de gekozen certificatie instelling. Alle geaccepteerde certificatie instellingen zijn geaccrediteerd tegen de ISO/IEC 17065:2012. Met de certificatie instellingen wordt schriftelijk vastgelegd dat uitbreiding van hun accreditatie scope naar het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema plaats moet vinden binnen een 18 maanden nadat de Beter voor Natuur & Boer certificatieschema's geregistreerd staat op de BR010 lijst van de RvA. De lijst met beschikbare certificatie instellingen staat vanaf Q3 2024 op de website. De stichting Beter voor Natuur & Boer draagt zorg voor de training, examinering en harmonisatie van de certificatie instellingen en hun auditoren.

De certificatie instellingen zetten enkel auditoren in die gekwalificeerd zijn volgens de regels van stichting Beter voor Natuur & Boer. Dit betekent dat zij succesvol de e-learning van de stichting hebben doorlopen (incl. examen). Bovendien zijn ze gekwalificeerd om certificatieschema's van derden, waarmee Beter voor Natuur & Boer programma's gecombineerd kunnen worden, te auditen. Deze zijn opgesomd in de paragraaf 'Combinatie audits met geaccepteerde standaarden' hieronder.

Alle Stichting Beter voor Natuur & Boer-audits worden uitgevoerd op een tijdstip en datum die zijn overeengekomen tussen de organisatie en de gekozen certificatie instelling.

Bepalen scope van de audit

Een gesloten ketensysteem is gebaseerd op certificatie van alle organisaties die in een specifieke keten, op enig moment, een activiteit hebben uitgevoerd bij de totstandkoming van een product dat met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt wordt gebracht. De scope van de audit wordt bepaald door de activiteit(en) van de organisatie bij het op de markt brengen van een product met een Beter voor Natuur & Boer logo. Het is mogelijk dat een organisatie verschillende activiteiten vervult: de organisatie is verplicht zich te auditeren tegen alle relevante certificatieschema's die gelinkt zijn aan de activiteiten die het vervult (bijvoorbeeld ketenpartner en verwerker).

Combinatie audits met geaccepteerde standaarden

Een audit tegen het certificatieschema van Beter Voor Natuur & Boer kan gecombineerd worden met het auditeren van bestaande certificatieschema's van derden in een bepaalde productcategorie zodat een audit zoveel mogelijk samenvalt met bestaande certificeringsaudits. Voorwaarde is dat de certificatie instelling aan de gestelde eisen voldoet en geaccepteerd is door de stichting Beter voor Natuur & Boer.

Op dit moment zijn er Beter voor Natuur & Boer certificatieschema's opgesteld voor vijf productcategorieën: AGF, ei, kip varken en zuivel. Voor iedere productcategorie is een lijst opgesteld met vermelding van de productcategorie specifieke certificatie standaarden waaraan voldaan moet worden als onderdeel van het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema en waar een audit tegen het certificatieschema van de stichting Beter voor Natuur & Boer mee gecombineerd kan worden. Voor activiteiten waar geen bestaande standaarden van derden bestaan, is een stand-alone audit verplicht.

Inkoperende partij

Stand-alone audit tegen het certificatieschema voor inkoperende organisaties (relevante criteria zijn met een icoon aangegeven).

Ketenpartners

Stand-alone audit tegen het certificatieschema voor ketenpartners (relevante criteria zijn met een icoon aangegeven).

Verwerkers en verpakkers

Beschikken over een geldig certificaat van een certificatieschema die GFSI geaccepteerd is en vullen jaarlijks een Beter voor Natuur & Boer vragenlijst in.

Boeren en/of telers

Voor de boeren en/of telers zijn de criteria specifiek gemaakt en beschikbaar voor de volgende productcategorieën:

- AGF: Combinatie met (teelt van aardappel, groente, fruit en paddenstoelen): GlobalG.A.P./ Foodplus GmbH- Global GAP IFA scope Fruit & Vegetables en GlobalG.A.P. GRASP
- Ei: Combinatie Beter Leven Keurmerk 1* of 2** & IKB ei
- Kip: Combinatie Beter Leven Keurmerk 1 ster & IKB kip
- Varken: Combinatie Beter Leven Keurmerk 1 ster & IKB Varken
- Zuivel: Combinatie met KKM, Weidemelk & VLOG

Duur van een audit

De duur van de audit hangt af van de scope van de Beter voor Natuur & Boer audit. Een exacte tijdsinschatting zal worden gegeven door de gekozen certificatie instelling.

Het tijdschema voor de audit bevat passende details over het toepassingsgebied en de elementen van de audit. In het tijdschema voor de audit wordt rekening gehouden met een evaluatie van het auditsverslag en het verbeteringsplan en/of het corrigerende actieplan met betrekking tot de vorige audit, ongeacht wanneer de vorige audit is uitgevoerd.

Het tijdschema voor de audit wordt vóór de audit aan de organisatie toegezonden om ervoor te zorgen dat de verantwoordelijke personen op de dag van de audit beschikbaar zijn. In het geval van een auditsteam wordt in het auditstijdschema duidelijk aangegeven welke auditor welk deel van de audit uitvoert. De te auditeren organisatie zal de auditor bijstaan en samenwerken tijdens de audit. De auditor die de audit uitvoert, beoordeelt alle criteria van de gekozen scope van het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema.

Tijdens de slotvergadering presenteert en bespreekt de auditor eventuele afwijkingen en bevindingen. De certificatie instelling verstrekt de organisatie een voorlopig auditrapport, dat in geval van geconstateerde afwijkingen wordt gebruikt als basis voor het opstellen van een verbeteringsplan en, in geval van een major non-conformiteit, een corrigerend actieplan met bewijs voor het doorvoeren van de corrigerende maatregel. Indien een corrigerende maatregel niet op effectieve implementatie kan worden beoordeeld op basis van door de organisatie te verschaffen documentatie, zal de auditor een follow-up audit plannen.

Onaangekondigde audits

Minimaal 10% van de audits bij boeren en telers in een gesloten keten zal onaangekondigd plaatsvinden. Een onaangekondigde inspectie mag maximaal 1 werkdag van tevoren worden gemeld zodat de boer of teler de tijd heeft om de benodigde gegevens te verzamelen. De certificatie instelling zal in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer vermelden welke audits onaangekondigd zijn uitgevoerd.

Uitkomsten Beter voor Natuur & Boer audit

De auditor zal tijdens de Beter voor Natuur & Boer audit alle certificatiecriteria van het Beter voor Natuur & Boer schema ter plaatse controleren op effectiviteit van de implementatie in de organisatie. In de certificatieschema's is per criterium aangeduid welke criteria als major, minor of als knock-out criteria worden gezien.

Corrigerende maatregelen en objectief bewijs

Alle non-conformiteiten worden aan het einde van de audit door de auditor doorgenomen en in een non-conformiteiten overzicht aangeleverd aan de organisatie. De organisatie zal binnen het daarvoor gestelde tijdspad een plan aanleveren met corrigerende maatregelen van alle minor-en major non-conformiteiten. Van alle major non-conformiteiten moet de organisatie de auditor objectief bewijs aanleveren van de uitgevoerde corrigerende maatregel. Indien de auditor beoordeelt dat de effectiviteit van de corrigerende maatregel niet met documentatie beoordeeld kan worden, dan moet er een follow-up audit worden uitgevoerd.

Audit Resultaat	Actie Boer of Teler, Ketenpartner en/of verwerker	Certificatie status
Minor non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit.	Gecertificeerd na acceptatie door auditor van de voorgestelde corrigerende maatregelen.
Major non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen en aanleveren objectief bewijs binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit. Indien de auditor de effectiviteit van de corrigerende maatregel niet met documentatie kan beoordelen	Gecertificeerd na acceptatie van het bewijs van doorvoering van de corrigerende maatregel door CI. Bij niet aantoonbaar doorvoeren van de correctie, niet

	dan moet er binnen de 28 dagen een audit op locatie worden uitgevoerd.	gecertificeerd en uitsluiting van levering.
Knock-Out	Per direct uitgesloten van levering Beter Voor producten tot nieuwe certificatie audit succesvol is afgesloten.	Niet gecertificeerd.

Een criterium scoren met n.v.t. (niet van toepassing)

De eisen die niet van toepassing worden geacht op de locatie van de organisatie worden door de auditor, indien van toepassing, vastgesteld. Wanneer de auditor het ermee eens is dat een criterium niet van toepassing is, wordt dit vermeld middels een korte toelichting in het auditrapport.

Auditrapport

Na elke Beter voor Natuur & Boer audit wordt een auditverslag opgesteld in het overeengekomen formaat en geüpload in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer. Het audit rapport geeft een overzicht van alle bevindingen die door de auditor tijdens de audit zijn vastgesteld:

- Audit gegevens, inclusief organisatie profiel.
- Checklist met bevindingen en observaties voor alle vereisten en met een samenvatting per hoofdstuk.
- Alle minor en/of major of Knock-Out non-conformiteiten die tijdens de audit zijn vastgesteld.
- Het door de auditor geaccepteerde corrigerende maatregelen en objectief bewijs

Auditsfrequentie

Het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema is gebaseerd op een jaarlijks locatiebezoek. Dit is relevant voor alle scopes.

2.4 Start en controle op de uitbetaling van de Beter voor Natuur & Boer duurzaamheidspremie

Uitbetaling duurzaamheidspremie

De start van de uitbetaling van de Beter voor Natuur & Boer duurzaamheidspremie door de inkopende partij vindt plaats vanaf het moment dat de inkopende partij de Ketenpartner en/ of verwerkende partij aangemeld heeft in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer en heeft gecheckt of de verwerkende partij

gecertificeerd is tegen een door GFSI geaccepteerde standaard. De frequentie van de uitbetaling wordt overeengekomen tussen de betrokken partijen.

De uitbetaling van de duurzaamheidspremie is gebaseerd op het overeengekomen volume van de verwerkte eenheden gecertificeerd product die geleverd zijn door gecertificeerde Beter voor Natuur & Boer boeren of telers.

Controle op de uitbetaling

De auditor zal tijdens de audit bij de inkopende partij en de ketenpartner een steekproef nemen om te controleren of de duurzaamheidspremie is uitbetaald. De aan de gesloten keten gekoppelde Beter voor Natuur & Boer ID's liggen ten grondslag aan deze steekproef. Daarnaast zijn de inkopende partij en de ketenpartner verplicht om aan het einde van ieder boekjaar een accountantsverklaring aan te leveren aan de stichting Beter voor Natuur & Boer waaruit blijkt dat de duurzaamheidspremies zijn uitbetaald. Dit met in achtneming van de wettelijke privacyregels.

Afdracht aan de Stichting Beter voor Natuur & Boer

Stichting Beter voor Natuur & Boer is onafhankelijk en heeft geen winstoogmerk. Om de kosten te dekken brengt de stichting kosten in rekening bij de inkopende partijen en ketenpartners.

De tarieven voor inkopende partijen en ketenpartners bestaan uit een eenmalige entree vergoeding, een jaarlijkse vaste afdracht en een jaarlijkse vergoeding over de verkochte eenheden onder het certificatieschema van Beter voor Natuur & Boer. Deze kosten worden door de stichting rechtstreeks in rekening gebracht bij de inkopende partijen en ketenpartners.

De tarieven worden jaarlijks door het bestuur van de stichting Beter voor Natuur & Boer vastgesteld en worden gepubliceerd op de website van de stichting. De gepubliceerde tarieven staan los van de tarieven die de certificatie instellingen in rekening brengen voor een audit.

Eenmalige vergoeding

Nadat de inkopende partij en/of ketenpartner zich heeft aangemeld bij de stichting, wordt er een eenmalige entree vergoeding in rekening gebracht. De hoogte van deze entree vergoeding is gelijk aan het bedrag van éénmaal een jaarlijkse vaste afdracht. Bedrijven die voor meer dan één scope van Beter voor Natuur & Boer gecertificeerd worden, betalen de afdracht van de scope waarvoor de hoogste afdracht verschuldigd is.

Jaarlijkse afdracht

De jaarlijkse afdracht bestaan uit een vaste en een variabele component.

Deze vaste afdracht wordt aan het begin van het kalenderjaar door de stichting aan de inkopende partijen en ketenpartners in rekening gebracht. Bedrijven die voor meer dan één scope van Beter voor Natuur & Boer gecertificeerd worden, betalen de afdracht van het certificaat waarvoor de hoogste afdracht verschuldigd is. De volledige vaste afdracht is verschuldigd wanneer een certificaathouder gedurende een kalenderjaar of een deel daarvan over een certificaat beschikt. Dat geldt ook voor nieuwe deelnemers, tenzij ze het certificaat behalen op of na 1 juli. Als daar sprake van is, betalen ze voor dat kalenderjaar de helft van de vaste afdracht.

Naast de vaste afdracht betalen de ketenpartners een variabele afdracht over het totale jaarvolume gecertificeerd product. Op basis van een schatting van het jaarvolume wordt 75% van de variabele afdracht aan het begin van het kalenderjaar door de stichting in rekening gebracht bij de ketenpartners. Het resterende bedrag wordt aan het begin van het volgende jaar verrekend op basis van de daadwerkelijke verkoop.

Tarieven Stichting Beter voor Natuur & Boer				
Tarieven in Euro (excl. BTW) geldig vanaf 1 januari				
		2024	2025	
Eénmalige entree vergoeding	Entree vergoeding inkopende partijen	€ 35.000,=	€ 35.000,=	
	Entree vergoeding ketenpartners ^{*2}	€ 5.000,=	€ 5.000,=	
Jaarlijkse vaste afdracht	Vaste afdracht inkopende partijen	€ 35.000,=	€ 35.000,=	
	Vaste afdracht ketenpartners ^{*2}	€ 5.000,=	€ 5.000,=	
Jaarlijkse variabele afdracht (per kg/stuk/hectare) ^{*1}	Ei	Aantal eieren	€ 0,00015	€ 0,000165
	Kip	Kg levende kip	€ 0,00155	€ 0,001705
	Varken	Kg geslacht gewicht	€ 0,00125	€ 0,001375
	Zuivel	Kg boerderijmelk	€ 0,00025	€ 0,000275
	AGF per hectare	Volle grond	€ 15,=	€ 16,50
		Akkerbouw	€ 10,=	€ 11,=
		Akkerbouw aardappel	€ 10,=	€ 11,=
		Fruit buiten zachtfruit	€ 50,=	€ 55,=
		Bedekte teelt onbelicht	€ 80,=	€ 88,=
		Volle grond langjarig	€ 15,=	€ 16,50
	Fruit buiten	€ 30,=	€ 33,=	
	Cellen teelt	€ 80,=	€ 88,=	
	Bedekte teelt belicht	€ 80,=	€ 88,=	

^{*1)} Ter verificatie van het volume kan een verklaring van een registeraccountant gevraagd worden over de hoeveelheid gecertificeerd product dat in een bepaald kalenderjaar is geleverd. De ketenpartner bepaalt zelf welk accountantsbureau de verklaring opstelt en betaalt zelf de kosten voor de verklaring.

^{*2)} Deze afdracht bedraagt € 2.500,= voor mkb-ondernemingen o.b.v. de Mkb-toets (rvo.nl).

Het Beter voor Natuur & Boer IT systeem

Stichting Beter voor Natuur & Boer gaat gebruik maken van een IT-systeem voor het schema management.

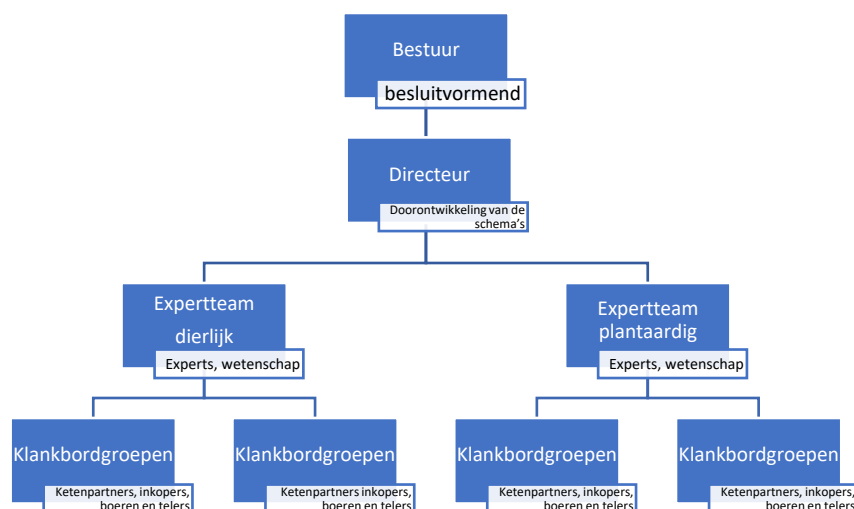
Er zijn verschillende gebruikersgroepen actief in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer:

- Inkoopende partijen en ketenpartners (enkel toegang tot hun eigen, gekoppelde organisaties)
- Certificatie instellingen en hun auditoren

De auditor zal na iedere audit de details van de audit uploaden in het IT-systeem van de stichting Beter voor Natuur & Boer. Auditrapporten en certificaten blijven eigendom van de gecertificeerde organisaties en worden niet geheel of gedeeltelijk vrijgegeven aan een derde partij zonder voorafgaande toestemming van de gecertificeerde organisatie (behalve waar wettelijk vereist). Deze toestemming voor distributie moet schriftelijk zijn vastgelegd met de certificerende instelling. Het auditrapport wordt beveiligd opgeslagen voor een minimale periode van vijf (5) jaar.

2.5 Governance, doorontwikkeling van schema's en premies

Het bestuur van de stichting Beter Voor Natuur & Boer is onder meer verantwoordelijk voor het besturen van de stichting en het aanstellen van een directeur en de leden van de expertteams. Een van de taken van het bestuur is het vaststellen van, en opdracht geven tot doorontwikkeling van de certificatieschema's en de duurzaamheidspremie's.

Expertteams

Stichting Beter voor Natuur & Boer werkt met een expertteam voor de Beter voor Natuur & Boer schema's voor dierlijke ketens en een expertteam voor de Beter voor Natuur & Boer plantaardige ketens. Expertteams bestaan uit een afvaardiging van de wetenschap, kennisorganisaties binnen de agrarische sector en eventueel NGO's. De leden van het expertteam brengen hun kennis van de sector in om de voorliggende voorstellen tot doorontwikkeling van certificatieschema's te beoordelen.

Deze voorstellen ontvangt het expertteam van de klankbordgroep(en) en van andere relevante stakeholders. Daarnaast verzamelen, beoordelen en verwerken ze de input van externe belanghebbenden. Gezamenlijk beoordelen de experts de doorrekening van duurzaamheidspremies en bepalen ze of deze passend zijn voor de voorgenomen duurzaamheidsstappen.

Klankbordgroepen

Klankbordgroepen bestaan uit boeren en telers en eventueel projectmanagers van de ketenpartner(s) en/of de inkopende partij. Boeren en telers worden gekozen vanuit de gehele groep van de desbetreffende keten. Afhankelijk van de omvang van deze gehele groep, bestaat de klankbordgroep uit minimaal 3 en maximaal 8 boeren/telers. De boeren/telers maken minimaal 2 doorontwikkelingscycli deel uit van de klankbordgroep en kunnen daarna nog eenmaal voor dezelfde periode worden herkozen.

Projectmanagers van de ketenpartner(s) en de inkopende partij kunnen ook deelnemen aan de klankbordgroep, met een gezamenlijk maximum van 2 personen. Samen met de boeren/telers vormen zij de klankbordgroep. Elke aangemelde keten heeft een eigen klankbordgroep. Er kan kennis- en ideeënuitswisseling plaatsvinden tussen klankbordgroepen van verschillende ketens, maar dit is niet verplicht. Elke keten heeft recht op eigen inbreng.

Klankbordgroepen komen minimaal 1 keer per kwartaal bij elkaar om de voortgang van de doelen te bespreken en ontwikkelingen in de sector te delen die van invloed kunnen zijn op de relevantie van het certificatieschema. Tijdens een periode van doorontwikkeling van een schema kan, indien nodig, vaker een klankbordgroep bijeenkomst plaatsvinden.

Van deze bijeenkomsten worden notulen gemaakt. Vanwege vertrouwelijke aard worden deze niet openbaar gemaakt maar moeten ze wel beschikbaar worden gesteld aan belanghebbenden. Of iemand recht heeft op inzage van de notulen moet worden vastgesteld door het bestuur via een officiële aanvraag.

Stakeholderanalyse

Bij doorontwikkeling van de schema's wordt voorafgaand een stakeholder analyse uitgevoerd, waarbij wordt gekeken naar welke partijen relevant zijn op dat moment per productcategorie. Vanuit deze stakeholderanalyse worden er personen en/of organisaties benaderd om mee te denken over de doorontwikkeling van de schema's al dan niet in de Expertteams of in specifieke stakeholder consultaties.

Start doorontwikkeling van certificatieschema's

Het bestuur van de stichting Beter voor Natuur en Boer geeft opdracht tot doorontwikkeling van certificatieschema's. Vervolgens is de directeur van de stichting verantwoordelijk voor het bewaken van het doorontwikkelproces en de aansturing van en communicatie met de voorzitter van het expertteam en de projectmanager(s) van de ketenpartij(-en).

Werkwijze bij door ontwikkelen van de certificeringseisen

Nadat het bestuur van de stichting Beter voor Natuur en Boer opdracht heeft gegeven tot doorontwikkeling van een certificatieschema, vraagt de directeur van de stichting het doorontwikkelingsvoorstel (of -voorstellen) op bij de relevante klankbordgroep(-en) via de ketenpartner(s). Deze voorstellen worden beoordeeld door het expertteam. Het expertteams komt een aantal keer bij elkaar tijdens het doorontwikkelproces. De bijeenkomsten van het expertteam wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter om de onafhankelijkheid te waarborgen. Ook worden er notulen gemaakt. Vanwege de vertrouwelijke aard worden ze niet gepubliceerd. Ze zijn echter wel op aanvraag beschikbaar voor belanghebbenden.

Dit proces moet leiden tot een conceptvoorstel voor doorontwikkeling van het expertteam. Dit conceptvoorstel wordt voorgelegd aan de klankbordgroep(-en) met het verzoek tot reactie. De reactie van de klankbordgroep(-en) wordt vervolgens door het expertteam beoordeeld en beargumenteerd verwerkt. Als dat nodig is kan dit proces nog één keer herhaald worden. De directeur bewaakt het proces van uitwisseling tussen expertteam en klankbordgroep(-en).

Nadat de klankbordgroep en het expertteam tot een gedeeld conceptvoorstel gekomen zijn, wordt dit een maand ter inzage gelegd via een online consultatie. Belanghebbenden kunnen zienswijzen indienen op het conceptschema. Het expertteam heeft vervolgens de taak de ingediende zienswijzen te beoordelen en indien relevant, de bevindingen met de klankbordgroep(-en) te delen. Ook zorgt het expertteam ervoor dat de indieners van een zienswijze antwoord krijgen en worden geïnformeerd over eventuele wijzigingen als gevolg van hun zienswijze.

Aangesloten certificatie instellingen die actief zijn in de productcategorie waar de doorontwikkeling betrekking op heeft, worden actief benaderd voor input over de toetsbaarheid.

Duurzaamheidspremie

Wanneer de inzageperiode is afgerond, wordt de premie voor de te nemen duurzaamheidsstappen berekend. Dit proces kan ook al van start gaan tijdens het doorontwikkelen van de eisen. Voor de doorrekening van de verdienmodellen wordt altijd gebruik gemaakt van kostprijsberekeningen o.b.v. KWIN en de diensten van een onafhankelijke partij, zoals bijvoorbeeld WeCR of agrarisch accountants en adviesbureaus. Wanneer er een gedragen voorstel voor de premie ligt wordt deze samen met het doorontwikkelde certificeringseisen door de directeur ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.

Bij herziening van een certificatieschema wordt de finale versie met een nieuw versie nummer gepubliceerd via de website, waarbij een overgangstermijn wordt aangegeven en een datum waarop de nieuwe versie van kracht wordt. Certificatie-instellingen worden separaat actief geïnformeerd.

2.6 Klachten- en beroepsprocedure

Klachten- en beroepsprocedure certificatie instelling

De certificatie instelling beschikt over een gedocumenteerde klachten- en beroepsprocedure voor de behandeling en beslechting van klachten en beroepen tegen de resultaten van een audit.

Deze procedures zijn onafhankelijk van de individuele auditor en worden in overweging genomen door het hogere management van de certificatie instelling. Klachten en beroepen worden binnen twintig (20) werkdagen na ontvangst van de informatie van de beoordeelde onderneming afgerond.

Een eerste reactie wordt gegeven binnen tien (10) werkdagen na ontvangst van de klacht. Een brief ter bevestiging van de ontvangst van de klacht zal binnen maximaal vijf (5) werkdagen worden verzonden. Een volledige schriftelijke reactie zal worden gegeven na het voltooien van een volledig en grondig onderzoek.

Klachten- en beroepsprocedure Stichting Beter voor Natuur & Boer

Iedereen die betrokken is bij het certificatie proces dan wel een aannemelijk belang heeft binnen de Beter voor Natuur & Boer certificatieschema's heeft het recht om elke mogelijke klacht of omstandigheid waarin de integriteit van de stichting Beter

voor Natuur & Boer in het geding is, te melden aan stichting Beter voor Natuur & Boer voor onderzoek. Deze klachten kunnen gemeld worden op www.betervoornatuurenboer.nl/klachten. De gemelde klachten worden opgenomen in het klachten register met daarbij een omschrijving van de klacht. De stichting Beter voor Natuur & Boer behandelt klachten met het bestuur of de directeur. De stichting zal alle nodige informatie verzamelen om de oorzaak van de klacht te onderzoeken en om vast te stellen of er tekortkomingen zijn in relatie met de eisen zoals omschreven in de certificeringsvoorwaarden.

Op basis van het onderzoek en indien afwijkingen worden bevestigd, voert de stichting Beter voor Natuur & Boer een passend actieplan uit. In het klachten register zal geregistreerd worden welke beslissingen zijn genomen en worden ook de genomen maatregelen vastgelegd. De klager kan tegen de beslissing in beroep gaan. De aanvraag moet schriftelijk worden gedaan. Het bestuur zal indien nodig de juiste experts aan laten sluiten en het beroep in behandeling nemen. Een schriftelijk antwoord zal worden gegeven na de voltooiing van een volledige en grondig onderzoek na de argumenten van de organisatie die in beroep is gegaan. Streven is om dit binnen 30 dagen na ontvangst van het beroep af te ronden. Alle stappen aangaande het beroep worden schriftelijk vastgelegd in het klachten register van stichting Beter voor Natuur & Boer.

Sancties

Een gemelde klacht of een afwijking die is vastgesteld tijdens de integriteitscontroles kan terug te voeren zijn naar een specifieke certificatie instelling en/of een auditor, of een organisatie die gecertificeerd is tegen de Beter voor Natuur & Boer certificeringsvoorwaarden. Het secretariaat van de stichting Beter voor Natuur & Boer zal alle benodigde informatie anoniem doorsturen naar het bestuur van de stichting. Indien het bestuur beoordeelt dat er een Sanctiecommissie moet worden aangewezen, kan het bestuur daarvoor onafhankelijke specialisten aanwijzen.

Onderwerpen met betrekking tot administratieve fouten van certificatie instellingen op basis van databaseonderzoek kunnen rechtstreeks worden beoordeeld door de stichting Beter voor Natuur & Boer, maar moeten worden bevestigd door de voorzitter van het bestuur. Er kunnen sancties worden opgelegd aan de veroorzaker van de klacht als het bestuur (eventueel aangevuld met onafhankelijke specialisten) concludeert dat er een overtreding is begaan. Het type sanctie en/of straf hangt af van de ernst van de overtreding.

2.7 Eigendom en gebruik van het Beter voor Natuur & Boer logo

De stichting Beter Voor Natuur & Boer is houder van de Beter Voor Natuur & Boer logo's en rechthebbende van alle hieraan gerelateerde rechten, zoals merk- en auteursrechten.

Een partij die na het doorlopen van het certificatieproces een certificaat heeft ontvangen en de certificeringsvoorwaarden heeft geaccepteerd, verkrijgt hiermee toestemming om het Beter voor Natuur & Boer logo te gebruiken met inachtneming van alle voorwaarden voor gebruik van het logo als omschreven in deze certificeringsvoorwaarden en de Beter voor Natuur & Boer Styleguide.

Indien de inkopende partij, verwerkers en/of de ketenpartner het Beter voor Natuur & Boer logo willen gaan gebruiken op een verpakking, vraagt het daarvoor schriftelijke toestemming bij het secretariaat van stichting Beter voor Natuur & Boer. Naleving van de voorwaarden voor gebruik van het Beter voor Natuur & Boer logo wordt tijdens een audit door de auditor gecontroleerd en de resultaten van deze controle worden beschreven in het auditrapport.

Indien de auditor vaststelt dat de geauditeerde organisatie niet aan de voorwaarden voor gebruik van het logo voldoet, wordt de stichting Beter voor Natuur & Boer daarvan in kennis gesteld door de certificatie instelling van de auditor.

Als een organisatie niet langer gecertificeerd is, mag het logo niet meer gebruikt worden.

In alle gevallen is voor het gebruik van een Beter voor Natuur & Boer logo, zowel op de verpakking als op promotiemateriaal, voorafgaande schriftelijke toestemming van stichting Beter voor Natuur & Boer vereist.

Logo gebruik bij bewerkt en onbewerkt Beter voor Natuur & Boer gecertificeerd product

Voor gebruik van het logo op (verpakte) producten is een aantal regels opgesteld. Het certificatieschema van Beter voor Natuur & Boer is gebaseerd op certificatie van een gesloten keten. Een keten kan enkel een product met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt brengen als:

Inkopende partij:

De inkopende partij gecertificeerd is

Verwerker:

De verwerker gecertificeerd is

Ketenpartner:

De ketenpartner gecertificeerd is

Boeren en telers:

Er een gegarandeerd aandeel van het product is geleverd door een boer of een teler die gecertificeerd is tegen het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema.

De volgende productvereisten worden daarbij gehanteerd:

Dierlijk- Kip, ei, varken

- Het eindproduct voldoet aan de criteria van (minimaal) het Beter Leven Keurmerk 1 ster.
- Het totale dierlijke bestanddeel in het eindproduct moet voor minimaal 95% (gewicht) bestaan uit Beter voor Natuur & Boer dierlijke bestanddeel.
- Het Beter voor Natuur & Boer bestanddeel in een samengesteld eindproduct moet als minimaal 90% Beter Voor ingrediënt in het eindproduct aanwezig zijn. Een samengesteld product is een product met meerdere niet Beter Voor ingrediënten, zoals een gekookte kipworst (beleg).
- Indien het “Beter voor Natuur & Boer” kip, ei, varken bestanddeel in een samengesteld eindproduct minder dan 90% aanwezig is, dan dient het dierlijke product wel benoemd te zijn in de productnaam of afgebeeld zijn op het product. Zoals bijvoorbeeld Kip Kerrie salade.
- Indien kip, ei of varken niet benoemd is in de productnaam of afgebeeld is op het product, kan het betreffende bestanddeel benoemd worden als “Beter voor Natuur & Boer” ingrediënt in de ingrediëntendeclaratie zonder logo.
- Geen buitenlandse specialiteiten.
- Geen biologische producten.

Dierlijk - Zuivel

Bij het produceren van sommige Beter voor Natuur & Boer zuivelproducten is vermenging met andere melkstromen (niet op basis van Beter voor Natuur & Boer boerderijmelk) niet uit te sluiten. Het aandeel niet Beter voor Natuur & Boer

boerderijmelk dient zo beperkt mogelijk te blijven. Daarom moeten de onderstaande regels worden nageleefd:

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Beter voor Natuur & Boer-consumptiemelk (bijvoorbeeld halfvolle melk)
- Overige Beter voor Natuur & Boer-zuivelproducten (bijvoorbeeld kaas)

Beter voor Natuur & Boer-consumptiemelk mag uitsluitend bestaan uit Beter voor Natuur & Boer-consumptiemelk.

Overige Beter voor Natuur & Boer-zuivelproducten mogen onder de volgende condities worden vervaardigd:

- Beter voor Natuur & Boer-zuivelproducten mogen alleen met Beter voor Natuur & Boer boerderijmelk worden bereid.
- Niet Beter voor Natuur & Boer-zuivel ingrediënten mogen worden gebruikt indien:
  - Onvermijdelijke inspoeling van fracties andere melkstromen als gevolg van technische beperkingen, door bijvoorbeeld transport en ontvangst, is toegestaan.
  - Beter voor Natuur & Boer-zuivel ingrediënten onvoldoende (kwantiteit) beschikbaar zijn of niet voldoen aan de kwaliteitseisen.
  - Niet-Beter voor Natuur & Boer-zuivel ingrediënten uitsluitend worden toegevoegd vanwege hun functionele additionele eigenschappen.
- Het gezamenlijk aandeel niet Beter voor Natuur & Boer-boerderijmelk t.o.v. het totale zuiveldeel in een Beter voor Natuur & Boer-zuivelproducten bedraagt maximaal 5 gewichtsprocent (m/m).
$$\frac{\text{massa niet-Beter voor-zuivel ingrediënt}}{\text{massa Beter voor-zuivel ingrediënt}} \times 100\% = \geq 5$$
 massa van het totale zuiveldeel van het individuele Beter Voor-zuivelproduct

- Het Beter voor Natuur & Boer bestanddeel in een samengesteld eindproduct moet als minimaal 90% Beter voor Natuur & Boer ingrediënt in het eindproduct aanwezig zijn. Een samengesteld product is een product met meerdere niet Beter voor Natuur & Boer ingrediënten zoals drinkyoghurt.
- Indien het Beter voor Natuur & Boer zuivelbestanddeel in een samengesteld zuivelproduct minder dan 90% aanwezig is, dan dient het zuivelproduct wel benoemd te zijn in de productnaam of afgebeeld zijn op het product. Het betreft hier uitsluitend samengestelde zuivelproducten zoals opgenomen in de warenwet, waaronder vla, yoghurt, kwark en room.

Een rekenvoorbeeld met vla: wettelijk dient er 50% melk gebruikt te worden bij de bereiding. Hiervan moet minimaal 90% uit Beter voor Natuur & Boer boerderijmelk

bestaan om het logo te mogen dragen. Dat betekent dat minimaal 45% van de melk uit Beter voor Natuur & Boer boerderijmelk moet bestaan.

Een rekenvoorbeeld met drinkyoghurt: yoghurt is een officiële zuivel benaming. Dus wanneer er minder dan 90% yoghurt voor de bereiding van de drinkyoghurt wordt gebruikt, maar yoghurt wel in de productbenaming staat, valt dit product onder de samengestelde producten regeling. De yoghurt gebruikt voor de drinkyoghurt moet minimaal voor 90% uit Beter voor Natuur & Boer melk bestaan.

Plantaardig- Aardappelen Groenten en Fruit (AGF)

- Een product krijgt een Beter voor Natuur & Boer logo wanneer minimaal 90% Beter voor Natuur & Boer volume wordt verwacht op basis van geprogrammeerde aantallen. Maximaal 10% van het volume mag bestaan uit Nederlandse bijkoop. Dit geldt voor onbewerkte onverpakte AGF, onbewerkte verpakte AGF, bewerkte verpakte AGF en tevens voor samengestelde AGF-producten.
- Een samengesteld AGF-product (zoals wok-, soepgroenten) krijgt een Beter voor Natuur & Boer logo wanneer minimaal 90% van het gewicht uit Beter voor Natuur & Boer geteelde AGF-producten bestaat.

Vorm, ontwerp en kleur van het Beter voor Natuur & Boer-logo

Bij gebruik moet het Beter voor Natuur & Boer-logo voldoen aan de richtlijnen als opgenomen in de Beter voor Natuur & Boer Styleguide, zoals de vorm en kleur van de schaaltekening. Als het logo in documenten wordt gebruikt, is zwart-wit afdrucken ook toegestaan.

Het Beter voor Natuur & Boer-logo mag niet worden gebruikt in presentaties zonder duidelijke verbinding met activiteiten van de stichting Beter voor Natuur & Boer.

Verdere beperking van het gebruik van het Stichting Beter voor Natuur & Boer -logo

In het geval van het intrekken van het certificaat, moet de beoordeelde organisatie onmiddellijk stoppen met het aanbrenge van het Beter voor Natuur & Boer-logo op zijn producten, documenten en/of website en stoppen met alle communicatie over het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema.

DEEL 3 – Certificatieschema's per productcategorie en activiteit

Alle certificeringsschema's zijn te vinden via de volgende link:

<https://www.betervoornatuurenboer.nl/certificering>

Hier staan de certificatieschema's voor:

- AGF
- Ei
- Kip
- Varken
- Zuivel
- Ketenpartners & Inkoopende partij.

DEEL 4 – Definitielijst

Definities die niet in de woordenlijst worden genoemd, zijn te vinden in relevante verordeningen en richtlijnen. Met betrekking tot de termen die in dit document worden gebruikt, zijn de volgende definities van toepassing en moeten deze worden gerespecteerd.

Accountantsverklaring	Een verklaring van de accountant waarmee bevestigd wordt dat de duurzaamheidspremies zijn uitbetaald aan de boeren/telers.
Activiteit	Binnen Stichting Beter voor Natuur & Boer wordt onderscheidt gemaakt tussen de volgende vier activiteiten: Inkoopende Partij, Verwerker, Ketenpartner en Boer/Teler.
Afnamegarantie	Een na te komen belofte dat er een bepaalde hoeveelheid producten zal worden gekocht bij een organisatie.
Audit	Een controle op de naleving van één of meerdere certificatieschema's.
Auditor	Een persoon met de bevoegdheid om audits uit te voeren.
Auditproces	Een set van de te doorlopen stappen bij een audit. Dit omvat de audit zelf, maar ook stappen zoals het uitvoeren van een zelfbeoordeling, het registreren van de resultaten en de opvolging op de non-conformiteiten.
Auditprotocol	Een beschrijving van de voorwaarden waaraan bedrijven die in een gesloten keten samenwerken moeten voldoen om gecertificeerd te worden tegen het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema.
Auditrapport	Een overzicht van de bevindingen die door de auditor tijdens de audit zijn vastgesteld.
Auditscope	Er zijn vier scopes die elk los of gecombineerd geaudit kunnen worden: Inkoopende partij, Ketenpartner, Verwerker en/of Boeren en Telers.
Bedekte teelt	Teelt in kassen (covered).
Beoordeelde organisatie	Organisatie waar een audit tegen één of meerder certificatieschema's heeft plaatsgevonden.

Beter voor Natuur & Boer bedrijfsprogramma's	Private programma's die als basis hebben gediend voor het opzetten van de huidige certificeringsvoorwaarden van Stichting Beter voor Natuur & Boer.
Beter voor Natuur & Boer identificatienummer	Uniek nummer toegewezen aan elke organisatie bij registratie die dient als ID.
Boer	Ondernemer die dierlijke agrarische producten produceert.
Cellenteelt	Teelt in een gebouw zonder daglicht.
Certificatie instelling	Een instelling die certificaten en keurmerken kan afgeven.
Certificatieschema	Een schema bestaande uit certificatiecriteria waaraan een organisatie moet voldoen om Beter voor Natuur & Boer gecertificeerd te worden.
Certificatiecriteria	Een set criteria die gezamenlijk een certificatieschema vormen.
Certificeringsvoorwaarden	Een set aan documenten waarin de voorwaarden zijn omschreven waaraan voldaan moet worden om gecertificeerd te kunnen worden tegen een Beter voor Natuur & Boer certificatieschema
Compliant	Een beoordeling gegeven door een auditor wanneer een criterium effectief is geïmplementeerd.
Corrigerende maatregelen	Maatregelen die worden genomen om minor- en major non-conformiteiten te verhelpen en ervoor te zorgen dat deze zich niet opnieuw voordoen.
Duurzaamheidspremie	Een premie die boeren en telers ontvangen wanneer er aan bepaalde criteria wordt voldaan.
Follow-up audit	Een opvolgaudit na een volledige audit die wordt uitgevoerd indien een corrigerende maatregel niet op effectieve implementatie kan worden beoordeeld op basis van enkel documentatie.
Fruitteelt	Teelt van fruit (non-covered).
Gangbaar bedrijf	Een bedrijf dat niet gecertificeerd is tegen een standaard op het gebied van duurzaamheid.
Gesloten keten	Een keten bestaande uit een inkopende partij, verwerkers en/of verpakkers, een ketenpartner en de boeren/telers die gezamenlijk (minimaal 3 jaar) werken aan het verduurzamen van een

	productcategorie en producten met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt brengen.
GFSI	Global Food Safety Initiative. Een benchmark organisatie voor voedselveiligheidsstandaarden.
Inkopende partij	Een organisatie die de producten met het Beter voor Natuur & Boer logo op de markt zet.
Ketenpartner	Een organisatie die de contractuele afspraken maakt met boeren en telers.
Klankbordgroep	Een groep bestaande uit boeren/ telers, ketenpartners en inkopers die meedenken over het doorontwikkelproces van de certificatieschema's.
Kostprijsberekening	De totale kosten die gemaakt worden voor het produceren van een product.
Major non-conformiteit	Een beoordeling gegeven door een auditor wanneer een criterium niet geïmplementeerd of niet effectief geïmplementeerd is.
Marktprijs	De prijs die geldt in het vrije verkeer van producten op basis van vraag en aanbod.
Minor non-conformiteit	Een beoordeling gegeven door een auditor wanneer een gedeelte van een criterium niet effectief geïmplementeerd is.
NOP-notering	Een richtprijs voor eieren die wordt berekend op grond van prijsnoteringen en prijsopgaven. Deze prijs wordt als marktprijs beschouwd.
Product	Resultaat van een proces of activiteiten die inputs omzetten in outputs. Producten omvatten ook diensten.
Productcategorie	Groepering van producten op basis van vergelijkbare kenmerken. Binnen de Beter voor Natuur & Boer certificatievoorwaarden zijn dit AGF, Ei, Kip, Varken en Zuivel.
Expertteams	Een groep van experts bestaande uit een afvaardiging uit de wetenschap, bedrijven, agrarische sector en eventueel NGO's.
Teeltmethode	De manier van telen van AGF-producten: Volle grond; Fruitteelt; Bedekte teelt; of Cellenteelt.
Teler	Een ondernemer die plantaardige agrarische producten produceert.
Verduurzaming	Het toekomstbestendiger maken van de

voedselproductie	voedselproductie op het gebied van natuur, biodiversiteit, klimaat, milieu en dierenwelzijn.
Verwerker	Een organisatie die de producten die geproduceerd zijn door boeren en/of telers met een Beter voor Natuur & Boer certificaat verwerkt of verpakt tot eindproduct met het Beter voor Natuur & Boer keurmerk.
Volle grond teelt	Teelt in volle grond (non-covered).
Voorlopig auditrapport	Verstrekt door de certificatie instelling en wordt gebruikt als basis voor het opstellen van een verbeteringsplan en, in geval van een major non-conformiteit, een corrigerend actieplan met bewijs voor het doorvoeren van de corrigerende maatregel.
Zelfevaluatie	Een evaluatie die door de te auditen partij verplicht wordt uitgevoerd voorafgaand aan de initiële audit.

DEEL 5 – Annex

Annex 1. Premie per eenheid product AGF

BV SUB CATEGORIE	KG/ST	tarief per KG/ST v.2.0
AARDAPPEL	KG	€ 0,055
AARDBEI BELICHT	KG	€ 0,059
AARDBEI ONBELICHT	KG	€ 0,047
AARDBEI STELLINGEN	KG	€ 0,085
AARDBEI VOLLE GROND	KG	€ 0,169
ANDIJVIE	KG	€ 0,081
ASPERGE	KG	€ 0,223
AUBERGINE	ST	€ 0,009
BABY LEAF	KG	€ 0,171
BABY LEAF	KG	€ 0,283
BASILICUM WATERTEELT	KG	€ 0,431
BASILICUM	KG	€ 0,431
BATAVIA SLA	KG	€ 0,113
BIESLOOK	KG	€ 0,257
BIET	KG	€ 0,045
BLAUWE BES	KG	€ 0,341
BLEEKSELDERIJ	ST	€ 0,051
BLOEMKOOL KLEIN	ST	€ 0,091
BLOEMKOOL MINI	ST	€ 0,075
BLOEMKOOL	ST	€ 0,113
BOERENKOOL	KG	€ 0,113
BOSPEEN KG	KG	€ 0,050
BOSPEEN ST	ST	€ 0,057
BOSPEEN	ST	€ 0,057
BOTERSLA	KG	€ 0,113
BRAAM BELICHT	KG	€ 0,065
BRAAM FRUIT BUITEN	KG	€ 0,088
BRAAM ONBELICHT	KG	€ 0,064
BRAAM	KG	€ 0,064
BROCCOLI	KG	€ 0,226
BUNDELZWAM	KG	€ 0,153
CAVOLO	KG	€ 0,226
CHAMPIGNONS WIT	KG	€ 0,006
CHINESE KOOL AH	ST	€ 0,054

CHINESE KOOL VZ	KG	€ 0,063
CONFERENCE	KG	€ 0,121
COURGETTE ONBELICHT	ST	€ 0,006
COURGETTE VOLLE GROND	ST	€ 0,013
COURGETTE	ST	€ 0,013
COX	KG	€ 0,169
DELCORF	KG	€ 0,135
DILLE BEDEKTE TEELT	KG	€ 1,026
DILLE VOLLE GROND	KG	€ 0,453
DILLE	KG	€ 0,570
DOYENNE DU	KG	€ 0,178
DRAGON	KG	€ 0,453
EIKENBLADSLA	KG	€ 0,113
ELSTAR	KG	€ 0,097
EXPEDITION	KG	€ 0,113
FRAMBOOS BEDEKT ONBELICHT	KG	€ 0,093
FRAMBOOS BUITEN	KG	€ 0,123
FRAMBOOS	KG	€ 0,123
GIESER	KG	€ 0,169
GOUDREINETTE	KG	€ 0,103
IJSBERGSLA	ST	€ 0,033
ITALIAANSE KRUIDEN	KG	€ 0,453
JONAGOLD	KG	€ 0,064
JUNAMI	KG	€ 0,121
KASTANJECHAMPIGNONS	KG	€ 0,007
KERS	KG	€ 0,271
KERVEL	KG	€ 0,453
KNOFLOOK	KG	€ 0,189
KNOLSELDERIJ	KG	€ 0,031
KOMKOMMER BELICHT	ST	€ 0,002
KOMKOMMER ONBELICHT	ST	€ 0,003
KOMKOMMER SNACK BELICHT	KG	€ 0,014
KOMKOMMER SNACK ONBELICHT	KG	€ 0,015
KONINGOESTERZWAM	KG	€ 0,034
KOOLRAAP	KG	€ 0,040
KOOLRABI	ST	€ 0,023
KORIANDER BEDEKTE TEELT	KG	€ 1,026
KORIANDER VOLLE GROND	KG	€ 0,453

KORIANDER	KG	€ 0,520
KROPSLA	ST	€ 0,051
KRULPETERSELIE	KG	€ 0,189
LENTEUI	KG	€ 0,032
LITTLE GEM	ST	€ 0,028
MAIS	ST	€ 0,057
MUNT BEDEKTE TEELT	KG	€ 1,026
MUNT VOLLE GROND	KG	€ 0,453
MUNT	KG	€ 0,580
MUSKAATPOMPOEN	KG	€ 0,091
OESTERZWAM	KG	€ 0,034
OREGANO	KG	€ 0,453
PAKSOI BEDEKTE TEELT	ST	€ 0,032
PAKSOI VOLLE GROND	ST	€ 0,057
PAKSOI	ST	€ 0,057
PAPRIKA GROEN	KG	€ 0,015
PAPRIKA ROOD/GEEL	KG	€ 0,017
PAPRIKA SNACK	KG	€ 0,029
PASTINAAK	KG	€ 0,075
PEPER	KG	€ 0,034
PLATTE PETERSELIE	KG	€ 0,453
POSTELEIN	KG	€ 0,342
PREI KORT AH	KG	€ 0,019
PREI LANG VZ	KG	€ 0,035
PREI VERSPAKKET	KG	€ 0,151
PRUIM	KG	€ 0,226
RAAPSTEEL	KG	€ 0,342
RABARBER	KG	€ 0,078
RADICCHIO	KG	€ 0,113
RADIJS AH	ST	€ 0,004
RADIJS VZ	KG	€ 0,024
RADIJS	KG	€ 0,024
RETTICH	KG	€ 0,075
RODE BES	KG	€ 0,307
RODE KOOL	KG	€ 0,032
ROMAINE SLA	ST	€ 0,045
ROYAL	KG	€ 0,097
ROZEMARIJN	KG	€ 0,453

RUCOLA	KG	€ 0,283
SALIE	KG	€ 0,453
SHANGHAI PAKSOI	ST	€ 0,026
SHIITAKE	KG	€ 0,021
SJALOT	KG	€ 0,050
SNIJBOON	KG	€ 0,126
SNIJSELDERIJ	KG	€ 0,113
SPERZIEBOON	KG	€ 0,201
SPINAZIE	KG	€ 0,226
SPITSKOOL	KG	€ 0,041
SPRANK	KG	€ 0,094
SPRUIT GESCHOOND	KG	€ 0,162
SPRUIT	KG	€ 0,162
TIJM	KG	€ 0,453
TOMAAAT CHERRY BELICHT	KG	€ 0,014
TOMAAAT CHERRY ONBELICHT	KG	€ 0,011
TOMAAAT SNOEP BELICHT	KG	€ 0,014
TOMAAAT SNOEP ONBELICHT	KG	€ 0,015
TOMAAAT TROS/LOS/VLEES BELICHT	KG	€ 0,008
TOMAAAT TROS/LOS/VLEES ONBELICHT	KG	€ 0,008
UI GEEL PLANT	KG	€ 0,034
UI GEEL ZAAI	KG	€ 0,029
UI ROOD PLANT	KG	€ 0,046
UI ROOD ZAAI	KG	€ 0,036
VENKEL	ST	€ 0,038
WASPEEN	KG	€ 0,038
WINTERPEEN BEWAAR	KG	€ 0,025
WINTERPEEN PER STUK	ST	€ 0,005
WINTERPEEN VROEG	KG	€ 0,054
WITLOF SCHAAL	ST	€ 0,003
WITLOF	KG	€ 0,023
WITTE KOOL	KG	€ 0,032
ZOETE PUNT PAPRIKA	ST	€ 0,006